

ВІДГУК

офіційного опонента Тимчишина Андрія Михайловича
на дисертацію Куцого Віктора Васильовича
на тему «Розслідування незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим
водним добувним промислом», представлену до захисту у спеціалізовану
вчену раду Національної академії внутрішніх справ на здобуття ступеня
доктора філософії галузі знань зі спеціальності 081 Право

Ступінь актуальності обраної теми

Необхідність дослідження теми розслідування незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом зумовлюється комплексом екологічних, правових, соціальних та економічних чинників. У сучасних умовах зростає актуальність охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки, а тому протидія незаконному використанню водних біоресурсів є важливою складовою екологічної політики держави. Незаконне добування риби, водної дичини або інших ресурсів водного середовища спричиняє істотну шкоду навколишньому природному середовищу, сприяє виснаженню популяцій окремих видів та порушенню природного балансу у водоймах.

Окрім екологічного аспекту, дана діяльність завдає суттєвих збитків економіці, адже здійснюється без належного державного контролю, з використанням заборонених знарядь лову, а також без сплати податків і зборів, що призводить до втрат бюджету та створення тіньового сектору у сфері рибного господарства. Розслідування таких правопорушень ускладнюється рядом чинників, зокрема недосконалістю правозастосовної практики, труднощами у доведенні факту протиправної діяльності, недостатнім рівнем взаємодії між слідчими, екологічними службами та громадськістю.

З огляду на це, дослідження проблематики розслідування злочинів, передбачених статтею 249 Кримінального кодексу України, має важливе практичне та теоретичне значення. Воно сприяє вдосконаленню механізмів виявлення та фіксації таких правопорушень, підвищенню ефективності правоохоронної діяльності у сфері охорони навколишнього природного середовища, а також формуванню єдиної правозастосовної практики. Відповідно, обрана для дослідження проблема в умовах сьогодення має надзвичайно важливе значення.

На думку опонента, **актуальність теми даного дослідження** не викликає жодних сумнівів, бо це зумовлено потребами практики з виявлення та розслідування незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом, реалізація якої можлива шляхом осмислення та наукового пошуку розв'язання проблем зазначеної діяльності.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача

Науковий рівень дисертаційного дослідження та наукових публікацій відповідає вимогам, що висуваються до робіт на здобуття ступеня доктора філософії галузі знань зі спеціальності 081 «Право». Робота виконана у Національній академії внутрішніх справ відповідно до наукових програм, планів, тем, зокрема: Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019; Переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2021 року, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 7 вересня 2011 року № 942 зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2022 року № 782; Стратегії комунікації з питань європейської інтеграції на період до 2026 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2022 року № 1155-р; основних напрямів наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2021-2024 роки, затверджених рішенням Вченої ради від 21 грудня 2020 року, протокол № 23.

Тема дисертації затверджена рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ (протокол № 12 від 30 серпня 2022 року), зареєстрована Координаційним бюро Національної академії правових наук України (№ 1131, 2022 рік).

Цінність роботи полягає у ґрунтовному дослідженні теоретичних і практичних аспектів виявлення та розслідування незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом.

Одержані дисертантом результати досягнуті завдяки використанню значного масиву наукової літератури у кількості 269 джерел, серед яких зарубіжної англійської мовної склали 11 посилань. Заслужує уваги й емпірична база дисертаційного дослідження, яка включає в себе результати вивчення матеріалів 145 кримінальних проваджень щодо незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом (ст. 249 КК України) за 2015-2024 рр.; узагальнені дані анкетувань слідчих, оперативних працівників Національної поліції, прокурорів (165 респондентів з міста Києва, Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Житомирської, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької та Чернігівської областей). При дослідженні матеріалів кримінальних проваджень, опрацюванні джерел та визначенні ключових аспектів обраної проблематики використовувався власний досвід роботи в органах прокуратури, прокурори якої, серед іншого, здійснюють процесуальне керівництво під час здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень, зокрема проти докільця.

Основні наукові результати дисертаційного дослідження автором висвітлено у 8-ми наукових публікаціях, серед яких: 4 статті – у виданнях, що включені Міністерством освіти і науки України до переліку наукових фахових

видань з юридичних наук, а також 4-ох тезах доповідей, що опубліковані в збірниках міжнародних науково-практичних конференцій.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що дисертаційна робота є комплексним дослідженням, присвяченим теоретичним і практичним аспектам розслідування незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом. У роботі представлено низку висновків і рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності діяльності органів досудового розслідування.

Зміст дисертаційного дослідження визначає наявність в положеннях, рекомендаціях, пропозиціях аргументованості наукової новизни, отриманої вперше, або істотно вдосконаленої, зміст яких відповідає вимогам, що ставляться до даного виду робіт.

Позитивного враження справляє наповнення опублікованих автором праць, які повною мірою відображують зміст всіх розділів дисертаційного дослідження, демонструють апробацію її результатів широтою географії публікацій.

Результати і положення дисертації, які виносяться на захист, відповідають всім вимогам положення про здобуття ступеня доктора філософії, є обґрунтованими та логічними, мають достатній ступінь наукової новизни та відображають практичне значення.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Результати дисертаційного дослідження В.В. Куцого є аргументованими та переконливими, отримання яких досягнуто опрацюванням вагомому масиву емпіричної, а також правової й наукової джерельної бази. Обґрунтованість наукових положень та достовірність сформульованих у дисертації висновків й однозначність їх трактування реалізовано творчим потенціалом дисертанта з продуманою та вивірною структурою роботи, логікою з хронологічною послідовністю викладення матеріалу, принципним підходом до окресленої проблеми й вмілим використанням сукупності методів наукового дослідження подій та явищ, спрямованих на її розв'язання, коректним й закономірним аналізом й узагальненням автором зібраних матеріалів, теоретичних положень юридичної науки й практичних аспектів її застосування.

Дисертантом здійснено вивчення, аналіз та узагальнення робіт вітчизняних та зарубіжних вчених як загальнотеоретичного, так і спеціального характеру за тематикою дослідження. Полеміка автора характеризується своїм науковим, виваженим стилем, тактом та однозначністю висловлених позицій, аргументованістю думок, переконливістю суджень. Сформовані наукові ідеї, положення та висновки дисертанта не суперечать ustalеним положенням, які визнані сучасною наукою.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методології наукової діяльності

Обрані автором роботи *об'єкт* та *предмет* розглядуваного дослідження відображують його спрямованість та зміст, результатом тривалих й наполегливих пошуків якого стало розв'язання поставлених проблем та здійснення внеску в криміналістичну науку.

Методологічним підґрунтям дослідження стали як загальнонаукові методи: спостереження, опис, порівняння, класифікація з метою встановлення закономірностей, що характеризують досліджуваній вид протиправної діяльності та особливості досудового розслідування подібних проваджень, – так і спеціальні методи, зокрема: історико-правовий – для дослідження стану наукової розробки проблематики розслідування незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом (підрозділ 1.1); догматичний – для тлумачення юридичних категорій, поглиблення та уточнення поняттєвого апарату дослідження (підрозділи 1.2, 2.1, 2.2); функціональний – з метою виділення типових слідчих ситуацій на різних етапах розслідування вказаної категорії кримінальних правопорушень (підрозділ 2.2.); системно-аналітичний – для аналізу практики виявлення та розслідування вказаних кримінальних правопорушень з метою класифікації типових слідчих ситуацій (підрозділ 2.2); типологічний – при дослідженні типової особи правопорушника (підрозділ 1.2.4); статистичні (групування, зведення, аналіз кількісних показників) – під час аналізу та узагальнення емпіричної бази (вивчених матеріалів кримінальних проваджень, результатів анкетування (у всіх розділах дисертації); а також соціологічні (анкетування, інтерв'ювання) – у процесі вивчення думок працівників слідчих підрозділів щодо проблем незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом (у всіх розділах дисертації).

Вміле використання сукупності методів загальнонаукового та конкретно-галузевого характеру, зокрема: аналізу та синтезу, історичного, системно-структурного, логіко-семантичного, методів порівняння, нормативно-догматичного (формально-юридичного), соціологічного та інших демонструє оволодіння дисертантом необхідними для рівня доктора філософії компетенціями.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження

Викладені й аргументовані в дисертації висновки і рекомендації впроваджені та використовуються у:

– *правозастосовній діяльності* – для вдосконалення діяльності підрозділів НП України, які розслідують кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним зайняттям рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом (акт упровадження: ГСУ НП України № 63790-2024 від 03.05.2024 року);

– *освітньому процесі* – під час викладання навчальних дисциплін «Криміналістика», «Методика розслідування кримінальних правопорушень», підготовки навчально-методичних праць (акт упровадження Національної академії внутрішніх справ № 195-оп від 05 грудня 2024 року);

– *науково-дослідній діяльності* – для підготовки монографій, підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій, узагальнення аналітичних матеріалів, обґрунтування пропозицій до чинних проєктів нормативно-правових актів, підготовка яких потребує проведення відповідних наукових досліджень або містить наукову складову (акт упровадження Національної академії внутрішніх справ № 196-нд від 05 грудня 2024 року).

Це підтверджується і розміщеними в «Додатку В» відповідними актами впроваджень (стор. 278-283).

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому

Структура й обсяг дисертації. Дисертаційне дослідження складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, логічно об'єднаних у вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (269 найменувань на 29 сторінках) та п'яти додатків на 18 сторінках. Загальний обсяг дисертації становить 285 сторінок, із яких обсяг основного тексту – 224 сторінки.

Назви розділів і підрозділів загалом відповідають темі й поставленим задачам даної роботи, забезпечують її цілісність і завершеність, відображають логіку та послідовність здійсненого в рамках теорії криміналістичної методики, дослідження, що спрямоване на її розвиток й вдосконалення.

Анотація дисертаційного дослідження стисло і лаконічно з нейтральністю подачі інформації характеризує основні результати дисертаційного дослідження та викладена українською й англійською мовами (стор. 2-9).

Вступ висвітлює об'єкт і предмет дослідження, містить обґрунтування вибору теми дослідження, включає особисті внески дисертанта та інформацію про апробацію дисертації на профільних заходах (стор. 10-26).

У першому розділі «**Теоретичні основи розслідування незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом**» приділяється увага висвітленню стану наукового дослідження проблем розслідування незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом та детальному аналізу елементів криміналістичної характеристики (стор. 27-99).

У підрозділі 1.1. «**Стан наукового розроблення проблеми розслідування незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом**» автор розкриває науковий доробок з даної проблематики. Як висновок, автор зазначає, що криміналістична наука відіграє провідну роль у цьому процесі, оскільки в сучасних умовах виникла нагальна потреба в розробленні криміналістичної методики розслідування таких кримінальних правопорушень з визначенням осіб, які займаються такими протиправними

діями, деталізацією обставин кримінального провадження, конкретизацією слідчих ситуацій, версій та алгоритмів процесуальних дій на їх вирішення. Також важливо визначити напрямки використання спеціальних знань і проведення судових експертиз у кримінальних провадженнях цієї категорії (стор. 27-47).

У підрозділі 1.2. «Криміналістична характеристика незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом» автор зосереджує свою увагу на висвітленні елементів криміналістичної характеристики незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом, до яких автор відносить: 1) предмет злочинного посягання; 2) обстановка вчинення та слідова картина; 3) способи вчинення; 4) відомості про осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (особа правопорушника). На думку автора, указані елементи найбільш точно розкривають зміст криміналістичної характеристики в процесі розробки методики розслідування незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом (стор. 47-64).

Розділ 2 «Початковий етап розслідування незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом» зосереджений на реалізацію функцій слідчого направленою на початковий етап розслідування кримінальних проваджень даної категорії з метою доведення вини особи у вчиненому.

У підрозділі 2.1. «Обставини, що підлягають установленню на початковому етапі розслідування» здійснено аналіз інформації, яка вноситься до ЄРДР, включає в себе: 1) джерело виявлення кримінального правопорушення та дату надходження заяви, повідомлення про правопорушення або інші обставини, що свідчать про його вчинення; рапорт поліцейського, заяву від Держрибагентства, прізвище, ім'я та по батькові потерпілого або заявника; 2) інформацію про водний об'єкт, на якому здійснено незаконний вилов риби, його характеристику відповідно до нормативно-правових актів із зазначенням заборони ловлі та інше; 3) короткий опис обставин, що свідчать про кримінальне правопорушення; 4) кваліфікацію кримінального правопорушення за КК України; 5) дані про особу, яка внесла інформацію до реєстру, а також про дізнавача, слідчого чи прокурора, які розпочали розслідування; 6) протокол огляду місця події; 7) розрахунок завданих збитків; 8) інші обставини, передбачені положенням про ЄРДР. Відповідно до вказаної інформації розкриваються обставини, що підлягають установленню (стор. 88-128).

У роботі значну увагу приділено підрозділу 2.2. «Типові слідчі ситуації та версії початкового етапу розслідування». В результаті цього виокремлено на основі аналізу матеріалів кримінальних проваджень типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування залежно від змісту інформації про подію (сприятливі та несприятливі; конфліктні та безконфліктні) кримінального правопорушення, передбаченого ст. 249 КК України, та особу злочинця (стор. 128-149).

У підрозділі 2.3. «Взаємодія суб'єкта розслідування зі співробітниками оперативних та інших підрозділів на початковому етапі розслідування» автором, серед суб'єктів виявлення, розслідування та протидії незаконному зайняттю рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом основна роль належить Держекоінспекції, Держрибагентству, Управлінню авіації та поліції на воді Національної поліції України, громадськості (громадські інспектори рибоохорони), а також оперативним підрозділам Національної поліції, які мають повноваження здійснювати профілактичну діяльність, виявляти та припиняти порушення, установлювати причини та умови, що сприяють учиненню правопорушень, та вживати заходів для їх усунення. Також слідчий співпрацює з прокурором, який здійснює нагляд за дотриманням екологічного законодавства в межах кримінального провадження у формі процесуального керівництва.

Розділ 3 «Проведення процесуальних дій під час розслідування незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом» складається з чотирьох підрозділів.

Підрозділ 3.1. «Огляд місця події» містить досить цікавий матеріал щодо особливостей огляду у вказаних категоріях кримінальних проваджень. Автором зазначено, що проведення такої першочергової слідчої (розшукової) дії, як огляд місця події за фактом незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом, у подальшому полегшить планування розслідування й проведення інших слідчих (розшукових) дій (стор.175-193).

В змісті підрозділу 3.2. «Обшук. Тимчасовий доступ до речей і документів» розглядається така слідча (розшукова) дія, як обшук, із визначенням найбільш вагомих організаційно-підготовчих й тактичних особливостей ефективного їх проведення та процесуальні питання тимчасового доступу до речей і документів. Як підсумок автором зазначено, що проведення обшуку спрямоване на відшукування предмета, знарядь і засобів у житлі чи іншому володінні особи, а тимчасовий доступ до речей і документів – на надання стороною, у володінні якої перебувають такі речі та документи, можливості ознайомитися з ними, зробити їх копії і вилучити їх (стор. 193-205).

В підрозділі 3.3. «Допит» на підставі аналізованих поглядів науковців, визначено, що допит підозрюваного (-их) на початковому етапі розслідування в 72 % випадків має конфліктний характер і супроводжується запереченням протиправності своїх дій, відмовою давати показання або наданням неправдивих. Тому дізнавачу/слідчому з метою встановлення психологічного контакту з допитуваним, отримання правдивих показань про обставини події й усунення конфліктності на наступному етапі проведення процесуальних дій необхідно першочергово перед проведенням допиту підозрюваного ознайомитися з нормативно-правовими актами, які регулюють сферу водного добувного промислу; детально вивчити та оцінити наявні матеріали в кримінальному провадженні (функціональні (посадові) обов'язки працівників рибних господарств, рибоохорони та ін.; дозвільні документи тощо); спланувати таку слідчу (розшукову) дію, обрати тактичні прийоми, скласти

перелік запитань із зазначенням уже наявних доказів; провести консультації зі спеціалістами; забезпечити відеофіксацію. (стор. 205-217).

Завершальним розділом дослідження є підрозділ 3.4. «Призначення судових експертиз», де автором зосереджена увага на основних видах судових експертиз, які призначаються у вказаній категорії кримінальних проваджень. Так, автором відмічається, що під час розслідування незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом в обов'язковому порядку необхідно провести такі види судових експертиз: криміналістичні (дактилоскопічна, трасологічна, вибухових речовин і продуктів вибуху, біологічна) та інженерно-екологічну, з метою встановлення істотності завданої шкоди на підставі кількості, ваги, розміру добутих водних організмів тваринного чи рослинного походження, їх вартості, видової поширеності на досліджуваній місцевості, віднесенні до спеціальних категорій, екологічної цінності, значимості для господарства, а також особливостей відтворення на місцевості.

Висновки лаконічно і в достатньому обсязі відображують основні результати, положення, що виносяться на захист й повністю відповідають завданням та меті дисертаційного дослідження (стор. 231-238).

Список використаних джерел складається з 269 посилань на дослідження в вітчизняних і міжнародних виданнях.

Таким чином, дисертація Куцого Віктора Васильовича на тему «Розслідування незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом» відповідає існуючим вимогам до такого виду наукових робіт та є завершеною науковою працею, результати якої вирішують актуальне наукове завдання – розроблення та обґрунтування положень теоретичного і практичного спрямування, щодо виявлення та розслідування незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації на практиці

Результати дисертаційного дослідження на тему «Розслідування незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом» рекомендуються для використання у діяльності органів досудового розслідування, закладів вищої освіти, у дослідженнях, в яких розглядувана робота стане підґрунтям подальших наукових пошуків.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача

Викладені в дисертаційному дослідженні висновки й пропозиції, в основному, заслуговують підтримки й позитивної оцінки. водночас, в роботі є положення, що мають дискусійний характер і потребують їх обговорення під час публічного захисту.

1. На с. 21-22 дисертації здобувач відносить до положень, що мають науковою новизною та практичною значущістю, обґрунтування необхідності оптимізації взаємодії суб'єктів розслідування з уповноваженими державними

органами та громадськими інспекторами із пропозицією створення єдиної інформаційної бази в галузі рибогосподарства України. Проте, у роботі не обґрунтовується вказана позиція автора. Чи може автор більш конкретно аргументувати необхідність створення такої бази, та її майбутні функціональні можливості?

2. Слід звернути увагу на те, що в дисертаційній роботі відсутні посилання на наукові публікації автора, опубліковані у 2024 році. Варто зауважити, що відповідні публікації включено до списку використаних джерел (с. 248-249 дисертації), однак їх цитування в основному тексті роботи суттєво посилило б наукову аргументацію, логічну узгодженість викладеного матеріалу та продемонструвало б цілісність дослідницької концепції автора. Попри те, що зазначені праці тематично пов'язані з предметом дослідження, вони не були використані при аналізі й обґрунтуванні основних положень, висновків та результатів дисертації. Це може свідчити про неповне врахування власного наукового доробку здобувача.

3. На сторінці 179 дисертації, автор аналізуючи кримінальні провадження, наводять недоліки які були допущені при проведенні огляду місця події під час розслідування кримінальних правопорушень передбачених ст. 249 КК України, зокрема неповний опис у протоколі огляду обстановки місця події, відсутність при цьому належної послідовності, неточний і неповний опис виявлених слідів, а також інших речових доказів, в більшості випадків огляд місця події не супроводжувався відеозаписом та інші недоліки. Утім, здобувач не наводяться конкретні кроки щодо вирішення відповідної проблематики. Отже, хотілось би почути думку автора щодо цього питання під час захисту.

4. Підрозділ 3.4. автор визначив як «Призначення судових експертиз», де автором розкриваються судові експертизи, які призначаються у вказаній категорії кримінальних проваджень. Водночас, поза увагою автора залишилося питання використання спеціальних знань під час розслідування незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом. Тому під час прилюдного захисту бажано почути думку автора з цього питання.

Водночас, висловлені зауваження стосуються окремих аспектів, за своїм змістом, переважно, мають рекомендаційний або дискусійний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження, отримані результати якої є значним внеском в криміналістичну науку.

Відсутність порушень академічної доброчесності

У ході вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій, фактів порушень академічної доброчесності не виявлено. Дисертаційна робота Куцого Віктора Васильовича є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею, яка цілком відповідає заявленій дисертантом науковій спеціальності.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертація «Розслідування незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом» за актуальністю, ступенем наукової

новизни, обґрунтованістю, теоретичною і практичною значущістю здобутих результатів дисертація відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (з наступними змінами і доповненнями), наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (з наступними змінами і доповненнями), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (з наступними змінами і доповненнями), а її автор – Куций Віктор Васильович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії галузі знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право».

Офіційний опонент:

завідувач кафедри права та гуманітарних дисциплін
Івано-Франківської філії Відкритого міжнародного
університету розвитку людини «Україна»,
доктор юридичних наук, професор

Андрій ТИМЧИШИН

Підпис Андрія ТИМЧИШИНА
Інспектор з кадрів

Зоряна Босович